

Sygn. akt *IV U 1331/18*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Krzywonos

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2019 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku M. A. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania M. A. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.

z dnia 02/08/2018 r. znak (...) - (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. z dnia 02/08/2018r, znak: (...) w ten sposób, że stwierdza, iż M. A. (1) jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu od 27 września 2013r do 18 kwietnia 2018r oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 grudnia 2013r do 28 kwietnia 2014r, od 14 maja 2015r do

22 października 2015r, od 1 listopada 2015r do 18 grudnia 2015r, od 17 grudnia 2016r do 18 kwietnia 2018r.,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. na rzecz M. A. (1) kwotę 180 złotych / słownie : sto osiemdziesiąt / tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1331/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 14 marca 2019 r.

Decyzją z dnia 2 sierpnia 2018 r. nr (...) - (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J., powołując się na przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców, stwierdził, że M. A. (1) jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od 27.09.2013r. do 18.04.2018r. oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach: od 01.12.2013r. do 28.04.2014r., od 14.05.2015r. do 22.10.2015r., od 01.11.2015r. do 18.12.2015r. i od 17.12.2016r. do 18.04.2018r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że M. A. (1) prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą od 27.09.2013r. do 18.04.2018r. Z danych zaewidencjonowanych w systemie informatycznym ZUS wynika, że wnioskodawczynie zgłosiła się od 27.09.2013r. do obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego, rentowych, wypadkowego i zdrowotnego oraz od 01.12.2013r. do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. W czasie prowadzenia działalności gospodarczej wnioskodawczynie od 09.01.2014r. do 28.04.2014r. pobrała zasiłek chorobowy, od 29.04.2014r. do 27.04.2015r. – zasiłek macierzyński, od 01.07.2015r. do 03.07.2015r. zasiłek opiekuńczy, od 08.07.2015r. do 22.10.2015r. i od 01.12.2015r. do 18.12.2015r. zasiłek chorobowy, od 19.12.2015r. do 16.12.2016r. zasiłek macierzyński, od 19.12.2016r. do 05.01.2017r. zasiłek opiekuńczy, od 19.01.2017r. do 18.07.2017r. zasiłek chorobowy. Organ rentowy za okres od 19.10.2017r. do 10.04. 2018r. odmówił wypłaty zasiłków chorobowych. Wskazał, iż w przerwach między zasiłkami chorobowymi i opiekuńczymi wnioskodawczynie deklaruje podstawy wymiaru składek z tytułu działalności gospodarczej w minimalnych, wymaganych przepisami kwotach. Natomiast świadczenia z ubezpieczenia chorobowego do dnia dzisiejszego naliczane są w oparciu o podstawę wymiaru składek w wysokości 9 897,50 zł.

W ocenie organu rentowego M. A. (1) od 27.09.2013r. do 18.04.2018r. nie prowadziła działalności gospodarczej, a jedynie podjęła czynności pozorujące ją i mające na celu uzyskanie z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych korzyści niewspółmiernych w stosunku do włożonych środków.

Odwołanie od przedmiotowej decyzji złożył pełnomocnik M. A. (1) wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że odwołująca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu z tego tytułu.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu organ rentowy podzielił argumentację wskazaną w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. A. (1) od 27 września 2013r. do 18 kwietnia 2018r. prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą (...). Przedmiotem działalności było niespecjalistyczne sprzątanie budynków. Pierwszą usługę wykonała 28 września 2013r. Klientów pozyskiwała tzw. „drogą pantoflową”, z polecenia. Byli to przedsiębiorcy oraz osoby prywatne. Do klientów dojeżdżała własnym samochodem. Celem wykonywania usług zakupiła odkurzacz oraz systematycznie zaopatrywała się w niezbędne środki czystości. W październiku 2013r. przychód z tytułu działalności wyniósł 1 930,00 zł, w listopadzie 2013r. – 2 320,00 zł, w grudniu 2013r. – 2 550,00 zł. W styczniu 2014r. osiągnęła przychód w kwocie 750,00 zł. Od 9 stycznia 2014r. pobierała zasiłek chorobowy. W dniu 30 kwietnia 2014r. wnioskodawczynie urodziła dziecko i w związku z tym do 27 kwietnia 2015r. pobierała zasiłek macierzyński. Po jego upływie ze względu na stan zdrowia była niezdolna do pracy do 9 czerwca 2015r. Od 16 czerwca do 3 lipca 2015r. opiekowała się ona dzieckiem, a od 8 lipca do 22 października 2015r. była ponownie niezdolna do pracy. W okresach zdolności do pracy prowadziła działalność gospodarczą. W październiku 2015r. uzyskiwała przychód w wysokości 560,00 zł, zaś w listopadzie – 2 065,00 zł. W grudniu 2015r. początkowo przebywała na zwolnieniu lekarskim (do 18), zaś w dniu (...) urodziła dziecko. Do dnia 18 grudnia 2016r. pobierała zasiłek macierzyński. W styczniu 2017r. ponownie podjęła pracę wykonując usługi sprzątania. Z dniem 19 stycznia stała się niezdolna do pracy, która to niezdolność trwała do 18 lipca 2017r. Końcem lipca, w sierpniu we wrześniu i do 18 października 2017r. kontynuowała ona prowadzenie działalności gospodarczej, z której uzyskiwała przychód. Z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia od 19 października 2017r. do 10 kwietnia 2018r. przebywała na zwolnieniu lekarskim. W dniu 18 kwietnia 2018r. zaprzestała wykonywania działalności gospodarczej. W okresach prowadzenia działalności gospodarczej dzieckiem/dziećmi w tym czasie zajmował się pracujący na zmiany mąż wnioskodawczynie, bądź rodzice.

M. A. (1) w okresie od października 2013r. do października 2017r. wykonywała usługi sprzątania m.in. na rzecz M. G., A. S., K. N., Z. W., J. S., D. K. oraz M. W..

M. A. (1) zgodnie ze złożonymi zeznaniami podatkowymi osiągnęła: w roku 2013r. przychód w wysokości 7 250,00 zł, w 2014r. przychód w wysokości 750,00 zł, w 2015r. przychód w wysokości 2 625,00 zł, w 2016r. – 0,00 zł i w 2017r. – 6 370,00 zł.

W złożonych deklaracjach rozliczeniowych podstawa wymiaru składek wynosiła: za wrzesień 2013r. – 64,00 zł, za październik 2013r. – 480,00 zł, za listopad 2013r. – 480,00 zł, za grudzień 2013r. – 9 129,30 zł, za styczeń 2014r.- 130,06 zł, za kwiecień 2014r. – 312,17 zł, za kwiecień 2015r. – 989,75 zł, za maj 2015r. – 525,00 zł, za czerwiec 2015r. – 525,00 zł, za lipiec 2015r. – 67,74 zł, za październik 2015r. – 689,63 zł, za listopad 2015r.- 9 897,50 zł, za grudzień 2016r. – 156,97 zł, za styczeń 2017r. – 1 072,63 zł, za lipiec 2017r.- 1 072,63 zł, za sierpień 2017r. – 2 557,80 zł, za wrzesień 2017r. – 2 557,80 zł, za październik 2017r. – 1 485,17 zł, za grudzień 2017r. – 2 557,80 zł, za styczeń 2018r. – 2 665,80 zł, za kwiecień 2018r. – 710,88 zł.

W sprawie o sygn. akt IV U 1484/15 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. ustalił podstawę wymiaru zasiłku opiekuńczego za okres od 01.07.2015r. do 03.07.2015r. oraz podstawę wymiaru zasiłku chorobowego za okres od 08.07.2015r. do 25.08.2015r., natomiast nie kwestionował podlegania ubezpieczeniom społecznym.

(dowód: zeznania wnioskodawczynie k. 47-48, zeznania świadka J. S. k. 47, zeznania świadka M. A. (2) k. 47, zeznania świadka M. W. k. 47, dokumentacja w aktach ZUS w szczególności: liczne faktury obejmujące sporne lata 2013-2017, wyjaśnienia wnioskodawczynie składane przed organem rentowym, pisma z Urzędu Skarbowego w D., akta sprawy o sygn. IV U 1484/15)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie przytoczonych dowodów. Dowody z dokumentów zostały sporządzone w odpowiednim trybie, przez uprawnione podmioty oraz osoby posiadające kwalifikacje do ich sporządzenia. W związku z powyższym przyznano im w całości walor wiarygodności.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania M. A. (1). Wnioskodawczynie wypowiadała się rzeczowo i logicznie. Jej zeznania znajdują potwierdzenie w zebranej w sprawie dokumentacji księgowej. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków, bowiem są one konkretne i korespondują z zeznaniami wnioskodawczynie.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie organ rentowy zakwestionował fakt podlegania przez M. A. (1), jako osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą, obowiązkowym ubezpieczeniom społecznymi tj. emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 27.09.2013r. do 18.04.2018r. oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 01.12.2013r. do 28.04.2014r., od 14.05.2015r. do 22.10.2015r., od 01.11.2015r. do 18.12.2015r. i od 17.12.2016r. do 18.04.2018r. wskazując, że działalność ta była przez wnioskodawczynie prowadzona jedynie dla pozoru. W ocenie ZUS brak jest wiarygodnych dowodów na potwierdzenie faktycznego prowadzenia przez w/w działalności, celowym natomiast, zdaniem organu rentowego, działaniem wnioskodawczynie było pozyskanie świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z treścią przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby prowadzące działalność pozarolniczą od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności (art. 6 ust. 1 pkt 5, art.12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 tej ustawy).

Natomiast dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 7b, 8 i 10 (art. 11 ust. 2 powołanej ustawy).

Wpis działalności gospodarczej do prowadzonej przez upoważniony organ ewidencji działalności gospodarczej nie tylko legalizuje wykonywanie działalności gospodarczej, ale też wyznacza czasowe granice bycia przedsiębiorcą, stwarza domniemanie prowadzenia objętej wpisem działalności. Co prawda nie można wykluczyć możliwości obalenia przez osobę zainteresowaną tego domniemanie przez wykazanie udokumentowanej i uzasadnionej przerwy w

faktycznym prowadzeniu tej działalności bądź nie rozpoczęcia w ogóle jej prowadzenia. Rozpoczęcie działalności gospodarczej polega na podjęciu w celu zarobkowym działań określonych we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej lub koncesji, przy czym to sam przedsiębiorca decyduje o rozmiarach swojej aktywności w wykonywaniu działalności gospodarczej. Ma to być też działalność stała i zarobkowa. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 maja 2006r. (I UK 289/05, OSNP2007/11-12/168) działalność gospodarcza polega tak na tworzeniu odpowiednich warunków do jej wykonywania, oczekiwaniu na zamówienie, poszukiwaniu klientów, jak i na faktycznym wykonywaniu konkretnej pracy nawet w niewielkim rozmiarze.

Materiał dowodowy zgromadzony w toku niniejszego postępowania pozwolił na ustalenie, że M. A. (1) prowadziła działalność gospodarczą od 27.09.2013r. do 18.04.2018r. Obejmowała ona usługi sprzątania domów, mieszkań prywatnych, jak też powierzchni biurowych. Wnioskodawczyni, zgodnie z wymogami prawa, dokonała zgłoszenia do obowiązkowego ubezpieczenia emerytalnego, rentowych i wypadkowego a także zdrowotnego oraz do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Początkowo wnioskodawczyni prowadziła działalność będąc w ciąży. Należy pamiętać jednak, że ciąża sama w sobie nie może być uznana za przeszkodę do skutecznego rozpoczęcia prowadzenia działalności.

Z uwagi na złe samopoczucie, jak też charakter wykonywanej działalności wnioskodawczyni przebywała na zasiłku chorobowym od 9 stycznia 2014r. Nie mogła ona podejmując działalność gospodarczą we wrześniu 2013r. przewidzieć, że usługi w zakresie sprzątania będzie świadczyć tylko do stycznia 2014r. Nie mogła też przewidzieć, że w czasie pobierania zasiłku macierzyńskiego ponownie zajdzie w ciążę. Ciąża nie jest przeciwwskazaniem do pracy, ruchu, czy lekkiego wysiłku fizycznego.

W ocenie Sądu wnioskodawczyni wykazała, że działalność gospodarcza była prowadzona. Potwierdzają to liczne faktury na zakup sprzętu, wystawione przez firmy współpracujące z wnioskodawczynią, jak też wystawione przez wnioskodawczynię, księgi przychodów i rozchodów, dokumenty dostarczone przez Urząd Skarbowy w D..

Brak jest podstaw, by zgodzić się z organem rentowym, iż wnioskodawczyni podjęła jedynie czynności pozorujące prowadzenie działalności w celu uzyskania środków z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie swojego stanowiska.

Sąd Okręgowy w dalszej kolejności pragnie zauważyć, że z czynnością prawną pozorną w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. mamy do czynienia w sytuacji, gdy oświadczenie woli jest złożone tylko dla pozoru, oświadczenie to jest złożone drugiej stronie czynności prawnej i adresat oświadczenia zgadza się na dokonanie czynności prawnej tylko dla pozoru. Przy dwustronnych czynnościach prawnych, jakimi są umowy, niezbędnym jest wykazanie, że obie strony czynności złożyły oświadczenia dla pozoru i akceptowały taki stan rzeczy. Zatem rzeczywistą wolą stron byłoby brak zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie zwykle wynikają z takiej czynności prawnej i ewentualne wywołanie innych, ukrytych skutków prawnych.

Przedkładając powyższe w realia niniejszej sprawy nie można podzielić poglądu wyrażonego w zaskarżonej decyzji. Niewątpliwie wnioskodawczyni od 9 stycznia 2014r. przebywała na zasiłku chorobowym, jednakże było to związane ze złym samopoczuciem w czasie ciąży. Następnie korzystała z przysługującego jej zasiłku macierzyńskiego. W związku z ponownym zajściem w ciążę i złym samopoczuciem w okresie od 08.07.2015r. do 22.10.2015r. oraz od 01.12.2015r. do 18.12.2015r. korzystała z zasiłku chorobowego, a od 19.12.2015r. do 16.12.2016r. z zasiłku macierzyńskiego. Po jego zakończeniu przebywała na zasiłku opiekuńczym, a następnie zasiłku chorobowym. W ocenie Sądu powyższe nie stanowi przesłanki wyłączonej możliwości objęcia M. A. (1) ubezpieczeniem społecznym.

W tym miejscu warto przytoczyć orzecznictwo Sądu Najwyższego, dotyczące co prawda stosunku pracy, jednakże mającego zastosowanie przez analogię, zgodnie z którym jednym z zamiarów zawarcia umowy o pracę jest objęcie pracownika obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi i możliwość uzyskania świadczeń z tego tytułu. Największą ochronę w tym zakresie gwarantuje właśnie umowa o pracę i działanie stron nakierowane na objęcie ubezpieczeniami społecznymi jest działaniem dopuszczalnym przez prawo i ze wszech miar racjonalnym (por. uzasadnienie wyroku

SN z dnia 9.08.2005r., sygn. akt: III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192). Świadome dążenie pracownika do uzyskania korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych jest społecznie i moralnie akceptowalne i nie może być uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Dotyczy to także i przede wszystkim kobiet w ciąży, które świadczą pracę, licząc na możliwość nabycia prawa do świadczeń z ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa.

Sytuacja kobiety w ciąży jest szczególna. Nie można twierdzić, że osoba w ciąży nie może poszukiwać zatrudnienia, podejmować działalności gospodarczej, chociażby z tego powodu, żeby skorzystać ze świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i macierzyńskiego. Również w okresie ciąży kobiety mogą wykonywać pracę w ramach prowadzonej działalności, a sytuacje chorobowe są w tym okresie trudne do przewidzenia. Argumentacja ZUS przytoczona w decyzji i następnie podtrzymana w odpowiedzi na odwołanie zmierza w istocie do konstatacji, że kobieta w ciąży w każdym przypadku powinna być wykluczona z ubezpieczeń społecznych, gdyż, jeżeli podejmuje pracę lub inną formę działalności zarobkowej, to dąży do uzyskania nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych. Taka ocena jest niedopuszczalna. Uniemożliwienie kobietom w ciąży prowadzenia działalności gospodarczej byłoby więc sprzeczne z prawem, albowiem oznaczałoby dyskryminowanie tej grupy społecznej ze względu na stan zdrowia oraz płęć i jako takie byłoby niedopuszczalne w świetle art. 32 ust 2 Konstytucji RP. Tego typu działania są zresztą sprzeczne również z zasadami współżycia społecznego, które wprost sprzeciwiają się społecznemu odrzuceniu czy też wykluczeniu zawodowemu kobiet w ciąży (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21.01.2014r., sygn. akt III AUa 794/13).

Sąd nie podziela również stanowiska organu rentowego, jakoby zadeklarowanie przez M. A. (1) bardzo wysokiej podstawy wymiaru składek świadczy o pozorowaniu prowadzenia działalności gospodarczej.

Ustalono już, iż działalność była faktycznie prowadzona. Nie ulega też wątpliwości, że objęcie ochroną ubezpieczeniową wiąże się z powstaniem obowiązku opłacania składek. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, w myśl art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, określa zawsze podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, jedynie z ograniczeniem wynikającym z art. 20 ust. 3 ustawy (podstawa wymiaru składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe nie może przekraczać miesięcznie 250% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale).

W przypadku ubezpieczonych – prowadzących działalność gospodarczą, obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ich wysokość nie są powiązane z osiągniętym faktycznie przychodem, lecz wyłącznie z istnieniem tytułu ubezpieczenia i zadeklarowaną przez ubezpieczonego kwotą, niezależnie od tego, czy ubezpieczony osiąga przychody i w jakiej wysokości. W istocie zatem wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe osób prowadzących działalność pozarolniczą w przedziale określonym przepisami prawa zależy wyłącznie od deklaracji ubezpieczonego, nie mając absolutnie żadnego odniesienia do osiąganego przez te osoby przychodu. Po stronie zatem osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą istnieje prawo do zadeklarowania, w granicach zakreślonych ustawą, dowolnej kwoty jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Sposób w jaki realizuje to uprawnienie zależy wyłącznie od jej decyzji i nie jest dopuszczalna ingerencja w tę sferę jakiegokolwiek innego podmiotu, w tym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (por. uchwała Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2010 r. II UZP 1/10 OSNP 2010/21-22/267). Zauważyć należy również, że wysokość świadczeń nie zależy od uznania organu ubezpieczeń społecznych. Zakład ma obowiązek wypłacać świadczenia w takiej wysokości, jaka wynika z przepisów ustaw.

Wnioskodawczyni zadeklarowała podstawę wymiaru składek w granicach określonych przepisami, co było jej prawem i nie ma podstaw do jej obniżenia.

Mając na uwadze poczynione ustalenia i ich prawną ocenę oraz treść powołanych przepisów, Sąd w myśl art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję jako nie odpowiadającą prawu i rzeczywistości stanowi stwierdzając, że M. A. (1) jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 27 września 2013r. do 18 kwietnia 2018r. oraz dobrowolnemu

ubezpieczeniu chorobowemu od 1 grudnia 2013r. do 28 kwietnia 2014r., od 14 maja 2015r. do 22 października 2015r., od 1 listopada 2015r. do 18 grudnia 2015r. i od 17 grudnia 2016r. do 18 kwietnia 2018r.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego na rzecz wnioskodawczyni uzasadnia treść art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018 r. poz. 265 j.t.).